

alle ville komme til at samle os om. Frygten for Ordet Fæste er utvivlsomt begyndt at forsvinde. Og hvis Folk ere bange for at hedde „Statsfæstere“, saa lad os kalde dem Lenshusmænd og Lensgaardmænd i Lighed med Lensgrever og -baroner. Det er den samme Idé, som ligger bagved, Benævnelsen komme vi nok over, nu skulle vi til selve Sagen. Det bedrøvede mig derfor oprigtigt talt at se, at de Erfaringer, vi have gjort, synes i den benyttede Motivering at være gaaede den nuværende højtærede Regering helt forbi, idet den motiverer paa samme Maade, som man gjorde i 1899, og glemmer alle de Forsøg og Erfaringer, vi have gjort i Mellemtiden.

Der var i Fjor i de stærke Angreb paa den daværende Lov, som ogsaa fremkom fra det ærede Medlem, der er de Radikales Ordfører i Dag, det ærede Medlem fra Svinninge (K. Pedersen), et Forslag, som jeg vil optage i Dag. Den ærede Repræsentant fra Svinninge anbefalede, „at f. Eks. 1 Mill. Kr. af den Sum, som aarlig skal ydes til dette Formaalets Fremme, bliver overladt de Kommuner, som ville gøre Forsøg paa enten at indkøbe Jord eller ekspropriere Jord og dermed etablere offentligt Fæste“. Han sagde endvidere: „Spørgsmaalet er nu drøftet saa meget, at en Revision af denne Lov vanskelig kan tænkes uden en Bestemmelse, hvorved et saadant Forhold kan blive prøvet. Og det kan ikke komme nogen til Fortræd. Jeg har ogsaa den Tro efter de Forhandlinger, der ere førte her, at det vil lykkes denne Gang at faa en saadan Bestemmelse indført i Loven. Thi medens denne Tanke, naar man før har forhandlet denne Sag, stadig har mødt Modstand, har man denne Gang fra forskellige Sider hørt Udtalelser om, at man er tilbøjelig til at forsøge offentligt Fæste. Der kunde ogsaa indføres i Loven, at dersom der ikke melder sig nogen Kommune, som vil gøre dette Forsøg indenfor en vis given Frist, skal den Sum, som er stillet til disse Kommuners Raadighed, blive anvendt efter det Grundlag, hvorpaa Lovforslaget her er bygget. Jeg ved nok, at der er enkelte, og maaske ikke saa ganske faa, der, naar man fremfører denne Tanke, trække paa Skuldrene. Jeg vil dog bede dem nøje overveje dette Forhold og ikke lade sig afskrække hverken af gamle Traditioner eller af Fordomme. Kræves der her et Offer, lad os saa være villige til at bringe det, thi Sagen er saa stor, at det er værd at bringe saadant Offer. Og der er ingen Tid at

spilde. Spørgsmaalet maa hellere løses i Morgen end i Overmorgen“.

Dette Forslag havde jeg ventet, at det ærede Medlem fra Svinninge, de Radikales Ordfører, havde taget op i Dag og anbefalet, at den Million, vi nu skulle lægge til, blev brugt til det Formaal, det ærede Medlem den Gang foreslog. Men nu hørte vi ikke noget om dette: Nu optager jeg dette Forslag og foreslaar da, vi skulle gøre det, som de Herrer foreslog i Fjor, nemlig bevilge den Million, vi skulle bevilge, til et Forsøg med offentligt Fæste. Det er i og for sig ejendommeligt med den ene Million, vi skulle bevilge her, for hvor er Grænsen? Hvorfor ikke bevilge det hele? Vi have ikke Raad til det, siges der, men hvorfor saa netop 1 Million, naar det har saa stor en samfundsmæssig Betydning? Ja, der maa sættes en Grænse. Men naar vi nu bevilge dette, vil jeg haabe, at vi ikke mere faa at høre den underlige Tale, som vi nu have hørt fra Møde til Møde, om vor forfærdelige finansielle Situation, og som den højtærede Landbrugsminister er en ivrig Fortaler for. Vi blive nemlig da alle bange, og saa kan den højtærede Landbrugsminister ikke vente, at vi give 1 Million til dette; der maa være en Grænse. Vi blive bange, ikke alene ved denne Tale om vor finansielle Situation, men ogsaa, fordi Udlandet bliver bange.

Jeg haaber, som sagt, at Millionen bliver bevilget, og jeg vil ønske, at den bliver benyttet paa den Maade, som de Radikales Ordfører foreslog i 1908, og som jeg her rent privat foreslaar i Dag. Og det er mit Haab, at det bliver til Alvor med den omtalte Landbokommission, at der ikke blot skal viftes med den, men at den bliver nedsat, og at den bliver fornuftig sammensat.

Pedersen-Nyskov: Jeg vil gerne straks gøre en Undskyldning til det ærede Medlem fra Faaborg (Christiansen), idet jeg kom med en Afbrydelse, som var urigtig. Det var rigtigt, hvad det ærede Medlem sagde, og en Misforstaaelse i Øjeblikket af mig, naar jeg benægtede, at det Beløb, han nævnede, 1½ Mill. Kr., tiltrængtes i Randers Amt til nye Laan. Jeg vil imidlertid her gøre opmærksom paa, at ogsaa andre Amter ere tæt oppe ved 1 Mill. Kr. Viborg Amt og Aarhus Amt staa opførte med henholdsvis 800,000 Kr. og 900,000 Kr. Det har imidlertid ikke saa meget at sige, hvad vi efter de kvalificerede,